

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 16 сот.

РУСЛАНИ

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунжини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Цукрова конференція.

(X) Хоч в радї державній веде ся бюджетова розправа, в якій речники підносять нераз важні політичні справи, звернена головна бачність на економічний переверот, який може викликати цукрове пересиленє. Саме тепер відбула ся в Брукселі конференція міжнародна в сій справі, на якій Англія вийшла побідно. Що не встигла она осягнути доси на підденно-африканським боввищу, се повело ся їй в Брукселі: там Англія переперла свої домаганя і уміла здобути для них признанє. Дванайцять списаних на папері артикулів забезпечує Англії успіх. Наколиб так можна було за грозою реторзійного цла завоювати Бурів, то без сумніву Чемберлен ужив би був сего способу против ворогів Англії в Африці, сего самого способу, котрим загрозив європейским державам; наколиб не схотіли узнати артикулів, які Англія бажає ввести в жите.

Бруксельську цукрову конвенцію доведено до кінца мимо найзавзятішого опору поодиноких відпоручників держав, особливо Австро-Угорщини. В остатних тижнях було багато біганини, безнастанного телеграфованя сюди і туди, була справдешня нагінка за конвенцією, щоби її зробити спроможною корисною, однак Англія не подала ся в основних постановах ані троха. Чиж такий вислід осягнений придавленєм всякого опору може вдоволювати?

Конвенція написана і лежить готова до підпису. Відпоручники умістять на ній свої підписи, навіть сї, що спершу не хотіли ані одного артикулу одобрити. Дятого вже тепер вяжуть ся з генезою бруксельської цукрової конвенції цікаві поговори. Вправді легко заперечити сим поговорам, але не можна їх усунути, наколи они мають сяку-такую основу. Наколи возьмемо під розвагу цілу генезу бруксельського договору і мати-мемо на тямці зачудованє викликанє домаганєм Англії на обниженє цукрового цла, тоді можна припускати, що оправдають ся поговори, що конвенція не осягне потвердження в парламентах. Німецке правительство зараз поквапило ся подати запереченє в Nord. Allg. Ztg., коли в підписаню договору німецкими відпоручниками добачувано понуку, що Брукселя сказала своє слово, але що там не висказанє останнє слово, а остає ще відворот на парламентарну основу.

Покликано в тім цікаву цифру 174, котра дасть зараз поясненє. Та цифра означає позицію, під якою є вставлена високість цла від цукру в начерку німецкої цлової тарифи. В тій автономній тарифі вставлено 40 марок від тростинового і бурякового цукру і тепер покаже ся, чи з того можна буде зробити конвенціональне цло на 6 франків. З підвишенєм цла з 5 на 6 франків скінчили ся всі уступки, які Англія зробила опорним державам.

Всяка премія, чи она тикає ся продукції або вивозу цукру, має бути знесена з починєм цукрової кампанії 1903—

1904 р. то є від 1. вересня 1903, і всі держави мають уніфікувати цукрове цло на 6 франків. Ми певні, що австрійско-угорські відпоручники поборювали скілько мога сей предлог, бо відпоручники мусіли мати переконанє, що сей предлог не може бути корисний ані промислови ані рільному господарству. Під напором міжнародного примусу і загрожені реторзійними цлами, була і Австро-Угорщина приневоле-на полишити опір і прилучити ся до бруксельської конвенції. Але відпоручники нашої монархії не вийшли без успіху. Всеж они перевели цінну постанову в договорі, яка дає обезпеченє краввій продукції перед чужою конкуренцією в державі. Держава, котра наслідком установи 6 франкового цла потерпить через привіз чужого цукру, може відкликати ся до бруксельської конференції о підвишенє цла. Бодай найгірше хотіли відпоручники Австро-Угорщини відвернути, позаяк зважаючи на продукційні обставини мусіли побоювати ся, що загально установленє на 6 франків цло не дає ніякої охорони для австрійської продукції. Однак хоч ся засторога з певного рода успіхом, який дає спромугу відпору, але zarazом показує, що конвенція є небезпечна.

Викличе се велике зачудованє, але не буде несподіванкою, наколи парламенти мимо уложеного Англією міжнародного примусу будуть робити опір, який полишили відпоручники. Рільники монархії дрозжать на думку про довершенє конвенції і вважають обниженє цла нещастєм для управи буряків цукрових. Се тим більше нещастє, бо не признано переходового стану, якого домагали ся відпоручники Австро-Угорщини. Державне пособлюванє управи буряків признаванєм якоїсь премії з опадностей з боніфікацій за цукровий вивіз є після бруксельської конвенції недопускаєме. Держава однак буде приневоле-на запобігти пересиленю, яке викликала Англія. Відпоручники держав були вкупі в Брукселі, але не погодили ся, лише уступили примусови. Чи сей примус доведе до введеня конвенції в жите, се покаже буччина.

Д О П И С Ь

З Сокаля.

Справа академиків. — Руский банк. — Концерт в честь Папи. — Будова церкви. — Відтяганє ся наших передових людей.

Сокальська Русь, що через кілька послїдних літ не давала о собі майже жадного знаку життя, тепер від якогось часу починає будити ся з просоня. Вплинула на се і справа наших академиків і почутє тим більшої любови своєї народности, з чим більшими перешкодами мусить она бороти ся.

От перед двома місяцями завязав ся тут повітовий комітет до несеня постійної матеріальної помочи нашим академикам. Предсїда-лем сего комітету є Впр. о. крилошанин Орест Чехович, скарбником лікар др. Мирон Янос, а секретарем ц. к. учитель при тутешній семіна-

рії Сильвестер Вітошинський. Найліпшим доказом діяльности сего комітету є се, що в короткім часі, бо ледви в протягу двох місяців відослав сей комітет до головного комітету у Львові суму 900 К, зібрану в Сокалі і околиці. Ту треба відзначити і виславити громаду Угринів, де місцевий діяльний патріот о. Смукла так умів розбудити національне чувство в своїй парохії, що не тільки поставив величаву муровану церкву, приєднав для товариства «Просвіта» дуже много діяльних членів, але тепер зібрав на потреби академиків квоту 173 К і єї вже яко другий даток на сю ціль переслав. Мала громада Нусмічі переслала просто до Львова 200 К.

Дальшою, дуже потїшаючою нововою є у нас в Сокалі, заснованє перед роком руске повітове Товариство кредитове котре дуже красно розвиває ся під проводом о. професора Раковського і адвоката д-ра Петрушевича; в першім вже році свого істнованя циказує обороту над 50.000 К. Оба ті ревні патріоти жертвують безкорисно для сего руского товариства не тільки свої сили і час, але др. Петрушевич відступив також зовсім безкорисно на сю ціль і одну комнату свого помешканя, за що належить ся єму прилюдна подяка. Дай Боже кождому місту богато таких щирих людей, як ті два мужі, а певно наша народня справа стояла би інакше. Та на жаль підвести треба, що передові Русини сокальські, що могли би своїм впливом багато добра зробити, якось занадто рівнодушно відносять ся до сеї молодої інституції, а деякі навіть не тільки свої власні, але і публичні гроші поскладали у каси польські, що виступають неприхильно проти всего, що руске. А преці в такій справі повинні устати всі особисті згляди, а лучити повинна всіх одна гадка поліпшеня долі нашого народу. У нас в Сокалі як-раз сеї провідної гадки, сеї лучности просвічених руских людей зовсім не видко. Кождий хоче вести політику на свою руку і часто без оправданой причини косом дивить ся на другого таки свого чоловіка. А вже найбільше шкідливі ті ріжні згляди, котрі мовби то не позваляли трудити ся щиро для свого народа, а власно тими зглядами много наших люди ввагалі всюди, а особливо в Сокалі кермують ся. Треба нам одже докончєтїснійшої здуки і організації місцевих сил і загального щирїшого відданя ся рускій справі. Було би протє великою і патріотичною заслугою наших сокальських передових людей, коли би се сполученє ту перевели, бо загал дивить ся на них, як на своїх провідників і сего від них домагає ся, а людей охочих до роботи не бракувало би.

(Конець буде).

Державна рада.

На вчерашнім засіданю державної ради відчитано між иньшими інтерпеляцію пос. Шенерера і тов., в якій інтерпелянти домагають ся іменованя бодай одного німецкого міністра без теки, як се мають Чехи і Поляки. Інтерпелянти питають президента міністрів д-ра Кербера, чи він готовий предложити короні іменованє одного німецкого міністра з поза парламентарних кругів та чи постарав ся перевести виокремїшенє Галичини; вкінці питають, чим він оправ-

дає правильне протеговане славянських кандидатів на посади в державній службі, а відсуване німецьких кандидатів. Пос. Брайтер і тов. ін-терпелюють президента міністрів д-ра Кербера в справі перського посла у Відні, котрий мав за високу оплату приречи одному з багатих фінансистів на Угорщині поміч при одержанню титулу барона і високого ордеру. Задля того ін-терпелюють питають, чи президент кабінету в порозумінні з міністром заграничних справ по-старася, аби перське правительтво відкликало посла Мерімана Іхана.

Дальше приступлено до **бюджетової розправи** над етатом міністерства внутрішніх справ. Пос. Майредер обговорює справу поміщення державних урядів і виступає проти поміщення урядів в приватних домах. Бесідник жадає, аби утво-рено центральний уряд для керування будовою державних будинків, що мав би дбати не лише про їх техніку але також про їх артистичний вигляд.

Пос. Ельдерш (соціал.) жалує ся, що полі-тичні і поліційні влади утруднюють робітникам скликуванє зборів і віч та ставлять перепони робітничим організаціям. Пос. Штраухер виска-зує жаль, що в бюджеті не узглядено справед-ливих жадань Буковини. Описує сумний стан сего краю, що викликало між населенем емі-грацію до Америки. В дальшій промові пос. Штраухер жалує ся на переслідуванє жидів в Австрії і подає яко примір Аратенівну і Корн-вайсівну, яких поміщено в монастирях. При про-мові бесідник відчитує відповідні уступи з книжки «про еманципацію жидів». Неоправдані жалі пос. Штраухера на гнет жидів викликува-ли сміх в палаті, так що президент гр. Феттер кілька разів напминав посла говорити до річи, а вкінці відобрав єму голос.

По промовах представителя правительства шефа секції, Вольфа, і референта п. Морсея па-лата приняла дотичні титули міністерства вну-трішніх справ.

З черги приступлено до розправи над спра-возданем комісії для **віймкового стану в Триєсті.**

Слово забрав референт пос. Фукс і пред-ложив палаті внесенє комісії. Референт мен-шости комісії пос. Елленбоген (соціал.) твер-дить, що звіт референта комісії є найліпшим доказом непотрібного заведеня віймкового ста-ну в Триєсті. Бесідник досадними словами критикує поведене дотичної комісії і виступає проти референта, який за основу свого звіту приняв правительственне предложене. Дальше

закидує пос. Фуксови, що він є приклонником Льюйда, а всю вину звалоє на робітників. Вка-зує на поміч правительства, котре помагало Льюйдові, бо доставило єму машинієтєв підчас страйку. Виступає проти твердженю, немов би в Триєсті була тайна організація робітників і протівить ся прийнятю до відомости звіту ко-місії.

По пол. Елленбогені промовляв представи-тель більшости комісії пос. Спінчіч. Він на о-снові приватних донесень оправдує ужите ору-жя війском та доказує, що в виду загального переполоху, який настав в Триєсті, треба було конечно завести віймковий стан. Однак бесід-ник зазначає, що власти і дирекція Льюйду не остали без вини. Дирекція Льюйду вчас не у-зглянула жадань палячів, а правительство за-винило, що скорше не виступило в посередниц-тві. Вкінці бесідник ставить ряд внесенє на знесенє віймкового стану в Триєсті, аби не дра-знить славянське населене.

Пос. Гортіс обговорює події в Триєсті і по-кликє ся на зізнаня наочних сьвідків Радить покликати деяких сьвідків до Відня, де би ко-місія їх переслухала, а також є за висланєм окремої комісії до Триєсту, котра перевірила би справу на місци. Бесідник зазначає також, що правительтво не є без вини. Війско не поводи-ло ся після приписів, хотяй признає, що деякі офі-цери визначали ся незвичайним таким. Віймко-вий стан заведено тоді, коли в Триєсті був спо-кій і грабежий вже не було. Що демонстранти допускали ся грабежий, винна сему поліція, що на телефонічне візванє сейчас не прибула. Вкін-ці бесідник відкликує ся до всіх сторонництв, аби голосували за безпоровочним знесенем ви-імкового стану.

На сїм перервано наради, а дальший хід дискусії назначено на нині о 10. годині.

Пора відновити передплату!

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Поликарпа; рим.-кат. Івана Божого. — В неділю: гр.-кат. Партенія; рим.-кат. Францішки.

— **3 Наукового Товариства ім. Шевченка.** В не-ділю дня 9. марця о 4. год. пополудни буде за-сіданє історично-філософичної секції з таким порядком: 1) С. Томашівський, Київська козач-чина 1855. р. й нові матеріали до неї. 2) М. Га-луциньський, Меморіал в обороні прав право-славних і дисидентів з часів чотиролітнього сойму, зрєферує М. Грушевський.

— **Тарасове сьвято у Львові.** Львівські народні рускі товариства устроюють концерт в 41. роко-вини смерти Тараса Шевченка дня 13. марця в салі «Народного Дому». В концертї возьмуть учаєть поет-малєр Корнило Устинович і артист-сьпівак Микола Левицький. Білєти можна замо-вляти в Тов. «Просьвіта», ринок ч. 10.

— **Тарасове сьвято в Чорткові.** В честь памяти Тараса Шевченка відбудє ся в Чорткові в салі повітової ради дня 18. марця *вокально-декляма-торський вечерок.*

— **І. загальні збори «Січи»** товариства моло-дїжи у Львові відбудуть ся в суботу дня 8. с м. о 6. год. вечером в комнатах «Руської Бе-сїди».

— **Товарискі сходини в Стрию.** Виділ філії Тов. «Просьвіта» в Стрию устроює в днях 9, 16, 23. марця і 6. цвєтвня в салі «Народного Дому» «товарискі сходини», получені з відчитами, про-дукціями сьпіву і деклямаціями. — Вечерниці 16. марця будуть присьвячені памяти найсла-внійшого сина Руси, *незабутнього Кобзаря Тараса Шевченка.* — Кожного разу початок точно о 5. год. пополудни.

— **Відчит в Самборі.** Виділ «Рускої Бесїди» в Самборі подає до відомости всіх членів і го-стей, що в суботу, 8. н. ст. марця відбудє ся відчит проф. Філярета Колєсса п. з. О повістях Мавка Вовчка. — Вступ 20 сот. Початок о 8. год. вечером.

— **Іменованя.** Цїсар надїлив приватного доцента новітньої історії на львівськїм університетї д-ра С. Ашкєназово титулом надзвичайного про-фесора. — Міністер рільництва іменовує міні-стерияльного віцєсекретаря Станислава Нечуя Добровольського міністерияльним секретаром.

— **3 львівської судової салі.** Розправа проти студента львівської політехніки, Михайла Кобєра, за чинну знезагу гімназияльного професора д-ра Яворовского, покінчила ся вчєра засудом Кобєра на 2 місяці вязниці. Акт обжалованя заки-дав Кобєрови, що він 1) дня 24. січня с. р. обмежив особисту свободу д-ра Яворовского, при-держанєм єго на улиці, 2) що нарочно легко ушкодив професора на тілі, 3) що професора дійсно анасилував, 4) що сему професорови, як також М. Ямругєвичови і д-рови К. Гекови, про-фесорам IV гімназии у Львові, грозив ушкожде-нєм на тілі і чєсти в тій ціли, щоби приневолити їх до занедбаня дисциплінарного слїдства проти гімназиястів, що брали участь в демон-страціях дня 21. січня с. р.

До розправи покликано вісьмох сьвідків, а межі ними навіть гімназиястів з I і II класи. Обжалований признав ся до обиди чєсти проф. Яворовского, але не почувє ся до тілесного у-шкодження професора. По переслуханю сьвідків суд признав Кобєра винним тяжкого тілесного ушкодження і намови гімназиястів до битя своїх профєсорів.

Кобєр приняв кару 2-місячної вязниці, а прокуратор застеріг собі на пізнійше рішенє що-до зажалєня неважнєсти.

— **Прасовий процес.** Замітка про «Anbinden», в Самборі підчас осїнних манєврів, поміщена в сімох львівських часописях, була вчєра предметом

Андрій Веретельник.

За п'ятнадцять крейцарів.

Було зимно і повівав острій, проймаючий, осінний вітер. Матвій-ко йшов за панським плугом і зби-рав у кошик холодну бульбу. На великім панськїм полі ходило кіль-ка плугів і за кожним плугом не-величкий хлопчина ходив і збирав бульбу, так як Матвійко. Бульба вже давно були викопана, тільки тепер перерували, аби визбирати до послїдної. Біля палаючого на узбочі вогню сидів червоний поль-овий Микита.

Микита держав над вогнем в одній руді на патичку свинину і припікав її. Свинина скварчила і з неї лив ся товщ; але він, коли по-чинало капати скоро, підставляв другою рукою хліб і товщ скапував на нього, а опієля Микита облизу-вав свої грубі пальці.

Матвійко за кожним разом проходячи понад польовим, кидав лакомо поглядом на свинину при-шкварєну і на товстий хліб.

— То то добре польовим бути!.. Пш! як свинину смачно заїдає; си-дит собі і ніц не роби. А я ще ни-

ні й роси в губі не мав а полудне вже надходи. Онде в торбі кавалок паланиці сухої, а і та вже мусїла самерзнути.

— Ану! ти! що так лїзєш як та муха в смолі! диви, де вже плуг! назад наvertsє!..»

Матвійко здригнув ся цілий, на-че пробудив ся зо сну і побіг за плугом.

— Ая, добре тобі кричати на-кого, як наїв ся свинини з хлібом; але нехоби ти так наїв ся як я, то певно не кричавсьє так... Він кричить, а я зіхляв вже... бігати не здужаю, а ті воли, бодай поздиха-ли, ще так гонять як вєтаєклі..»

З під плуга висипалось кільк-найцять бульбів нараз.

— О, він кричить: хутко! а кіль-ко тут бульби...? Нім позбираєш, то плугом вже наvertsєти будє..»

— Ано! полуднє!..»

Стали на полудєнь. Матвійко сидів, держав обома руками шма-ток сухої паланиці і силувавсь ку-сати. Була зачерствїла.

— Але як запарї в ноги зай-шли!.. нехсї скажут!.. перше й не чув, а тепер вогнем печє... Не так як польовий, взутий у великі, теплі чоботи. А то щоб я був польовим..?»

— Вставай!..»

Зірвав ся мов попарений і далї знов за плугом.

— А то скажений польовий! навіть спочити не дасть, а тут спи-на так болить, що годї витримати.

Нїс повен кошик бульби до ка-равуша*).

— Гей звивайте ся! бо онде пан їдє!..»

Матвійкови аж мороз пішов по спинї, він знав вже пана як старого крейцара.

На високім кони з нагаєм в ру-ках, був вже пан коло робітників.

— Ну, Микито, якже тут робі-тники справують ся?

— А проше вельможного пана жонци добре, тільки онде той Ма-твій трохи зістає ся часом з заду за плугом від других. Тамтим пла-тить ся по 15 кр., а їму не варт більше як десїть денно.

— Ага, то той теї вдови Настї?

— Ая, проше нава жонци.

Пан підїхав до Матвія і звільна поступав за ним та приглядав ся роботї. Одна бульба лишила ся, Ма-твій не замїтив її.

— Пєакрев! врудь сє, мудю! Відїш яка робота твоя! картофлє зоставш..!»

Прискочив конем і стягнув по спинї та по руді нагаєм.

— Ой-ой-ой... йой. Панє, па-нунцю!..»

Лежав на землі і верещав див-ними голосами..»

— Ой-йой... за пїтнайцять крей-царів ще й гарапом бє!..»

Пощастило.

Отой Грицько Порадюк не має опріч старєнької хатини, бїльше ні-чого. Анї клаптика городу, а за по-ле, то нема що й говорити. А і ха-тина та, то аж страх на ню дивити ся. Добрий газда ліпшу кучу має на безроги, як Грицько хатину: ста-ра, престарєзна, віконця малї, пови-биванї, стрїха поросла густим зеле-ним мохом, а сама хата похила, як стара баба, вже в землю запала ся.

Але ніхто не дивував ся, що Грицько ніяк не може — мовляв — до себе трохи прийти, та бодай ха-тину сьак-так поправити, а єму сє-мому хата тим менше була в голо-ві. Що хата!? і то добре, як є; але в хатї пятеро дрібних дїтей, а ше-ста жінка, а сам Грицько — калїка без правої руки, лиш пятома паль-цями мусїв їх годувати. Він зароб-ляв, але гіркий той зарїбок був небезпечний і не певний, та щож? мусїв так заробляти, як мїг.

*) Каравуш — віз з пакою.

судової розправи в III секції у Львові. Перед судисню стануло сімох відвічальних редакторів, а між иньшими і редактор нашої часописи п. Лопатинський. По переслуханню увільнено всіх обжалованих.

— **3 Тернополя** пишуть нам: Деякі з нашої «тверди» намагають ся показати усім, що в них уже ні крихти почуття своєї народної і личної гідности, а «бращам Полякам» хочуть дати доказ, що они з «гайдамаками» не мають нічого спільного, а є вповні «благонадьожні» і по-жондні. По звисній заяві погорди «Соколів» тернопільській Русі, нікто із Русинів, що вміє шанувати свою народну а навіть личну гідність не ходить на ніякі вистави театральні ні концерти, що дають ся в сали «Сокола». Навть молодіж шкільна є під тим зглядом солідарна із громадою своїх старших братів та батьків — одні лише кацани ломлять ту солідарність. Між иньшими є ту двоє «гаспадіоф», що ліауть; до «Сокола», хоча їх відтам гонять, а то: г. Процик і Климентій Рудницький, учитель тутешньої реальної школи. Ті «гаспадіоф» мають почуте народне так ніжне, що їх такі «мелочи» як висказ погорди, зовсім не ворушать! Они далеко більше відчувають своєю «іскренно-руським» серцем злобу грішної фонетики, як явно висказану погорду. І такі панове учителюють! Они мають виховувати нашу молодіж! Особливо-ж г. Процик се «самий маститійший» патріот! Руська громада зобовязала ся що місяця причинитися своїми датками до збільшення академічного фонду — та розуміє ся, додержує зобовязання. Але г. Процик, хоч був тоді на зборах та мовчки на се згодив ся, опісля не то, що сам нічо не дав і не дав, але ще і «своїх» бунтує, щоби нічо не давали на «сепаратистоф». І найшов кількох таких як сам! Та нехай їм там! без їх лепти обійде ся — а їх поведене та та безсоромність, з якою они пхають ся у польско-жидівські пороги, вказують аж надто ясно, що се за люди.

— **Доповняючий вибір** одного посла до державної ради з міста Львова, на місце п. Романовича, відбуде ся в половині мая с. р.

— **В справі еміграції на роботу до Німеччини** намісництво видало до всіх староств отсей обіжників: Загальний упадок і застій в німецьким промислі зробив, що багато німецьких робітників, занятих доси в промислових підприємствах, будуть сего року глядати зарібків в рільництві. З тої причини німецькі рільники, котрі доси давали роботу численним робітникам з Галичини, возьмуть потрібних їм робітників з власного краю; заграничним робітникам буде через се тяжко знайти в Німеччині сталу роботу. Треба отже перестерігати галицьких робітників, аби в сім році не їхали до Німеччини, не зробивши перед тим службового контракту. Повинні перед виїздом до Німеччини мати сталий контракт, зроблений в достаточоно вилегітимованим повномочником роботодавця. При тім треба би звернути увагу на се, щоби одня примірник був в зрозумілім для робітника красівім язичі і щоби робітник примірник сей стало носив при собі і під ніяким услівем нікому не віддавав. Вагагалі треба робітників при кожній нагоді перестерігати,

ти, щоб не підписували контракту, котрого змісту не розуміють. — Повітові власти мають на жаданє давати робітникам вказівки, так що-до змісту контрактів, як що-до осіб, з котрими робітники мають робити контракт. В той спосіб дуже часто буде можливе поліційно карати неуправнених агентів, а чужинців безусловно з краю вигнати. Аби концесіонованим агентам унеможливити визискування робітників, треба кождому агенту загрозити, що на случай, коли будуть намовляти робітників до виїзду до Німеччини через подаване неправдивих фактів, або коли будуть в иньший спосіб ілати на шкоду робітників, концесію відбере ся їм безпроволочно, без огляду на евентуальне судове поступованє.

— **Розрухи студентів в Росії.** З Одеси наспіла вість, що тамошний університет замкнено і увязнено 40 студентів.

Генерал губернатор в Києві оголосив комунікат про студентів і робітничі розрухи з дня 15. лютого В комунікаті описано похід демонстрантів з червоним прапором. Коли поліція заходила ся около привернення порядку, демонстранти ставили чинний опір. Козаки ранили лише одного з робітників, а не сотки осіб, як часописи оголосили. За демонстрації увязнено 112 осіб і покарано їх арештом від 2 тижнів до 3 місяців. — Так мав виглядати в Києві дійсний стан демонстрацій в урядовім сьвітлі, але питає, чи так було.

— **Кілько може принести доходу одна пісня?** В одній англійській музичній часописі показано, кілько доходу поприносили авторам деякі пісні. Так прим. після Sullivan-a «Lost Chord», яку він зложив протягом одної години, принесла йому доходу за ту одногодинну працю 200.000 марок. За пісню «In old Maerid» заплатив накладець автору 400.000 марок. До таких солоно заплачених пісень належать ще: The Bet er Land, The River of Years, For ever and for ever, Goodbye, The Devond Lover, Nancy Lee Сих шість пісень принесло їх авторам 1,200.000 марок, значить пересічно отримав кождий автор за них по 200.000 марок. Те все, розуміє ся, мало місце в Англії; у нас, де цілими літами не можуть оплатити ся кошти видання якої книжки — навіть дуже доброї — про композиції шкода й говорити. Та може бути, що ті відносини змінять ся коли, але то лише тоді буде, як тріснуть пута наложени на наше слово в Росії указом із 1876. р.

«Л.-Н. Вістник».

— **Від сварки до ножа.** Два селяни з Андріївки коло Мушини, Павло Головач і Михайло Курудз вертаючи онові вечером з Мушини, зачали на дорозі сварити ся. Курудз не мочучи перекопати свого противника, добув ножа і розпоров ним живіт Головачеві так, що є лиш мала надія удержати его при житю. Курудза арештувала жандармерія і відставила до суду в Мушині.

— **Міліярд минут.** Один з німецьких учених обчислив, що в понеділок дня 28. цвітня с. р. о 10. год. 40 минут минає як-раз точно міліярд минут від рождества Христового, або докладнійше від того дня, котрий після обчислення часу рождества Христового Діонизієм в 525. р., ка-

толицка церков ухвалила числити за перший день січня першого року по Христі. При обчисленю тої хвилі, в котрій кінчать ся міліярд минут, треба насамперед мати на увазі, що аж до року 1582. числено загально після юліяньского календаря, що опісля випало 10 днів і що роки 1700, 1800 і 1900 мали лиш по 365. З того виходить, що з кінцем дня 27. цвітня наша християньска ера буде мати 694.444 днів, або ддятого, що день має 1440 минут, кругло 999,999,360 минут, отже по скінченю дня 27. цвітня бракує ще 640 минут до одного міліярда, а тих 640 минут робить 10 годин і 40 минут. З того виходить, що дня 28. цвітня о 10. год. 40 мин. рано будемо обходити ту хвилю, коли наша ера буде мати міліярд минут. То само буде очевидно і після старого або Юліяньского календаря, лиш що той день після старої дати буде називати ся 15. цвітня.

— **Веселий арешт.** Недалеко від Вінер Найштадт, але вже на угорській стороні, є сільце, що его Німці називають Найдерфель а Мадяри Лайта-Сент-Мікльош. В тім сільці є стація шупасова, отже й мусить бути громадский арешт. А стало ся так, що в арешті як-раз в місяці сиділо багато шупасників, жінок, дівчат і мушци, розуміє ся, розділені окремо. Війт вибрав ся був в «справах урядових» до Будапешту а поправді, щоби там залагодити деякі свої приватні справи та й забавити ся трохи, а слуга громадский, поліціант, возний і дозорець арештів в одній особі, подумав собі: Коли бавити ся війт, чому й мені не забавити ся? Взяв отже свою гармонію, отворив арешт, повипускав шупасників і заставив їх танцювати, а сам приграв їм на гармонії. Не обійшло ся при забаві і без вина. Один із шупасників старав ся о то, щоби вино було. А треба знати, що громадский арешт побудовано, чи случайно, чи умисно, над громадскою пивницею, в котрій стояло вино в бочках. Арештанти то добачили, зробили діру під тапчаном і спускали одного зпоміж себе до пивниці зі збанком по вино. Сторож арештів не знав, звідки они беруть вино, але й не питав о то. По веселій забаві, порозділяв знову арештантів і замкнув мушци та жінки окремо, замкнув арешт і пішов собі в тім переконаню, що бідним шупасникам зробив добре. На другий день прийшов він з обідом для шупасників, отвірає арешт, дивить ся, а там нема ані одного арештанта. Деж би они поділи ся? — думає собі сторож; — преці не втекли, бо арешт був добре замкнений; а чей їх також не вхопило. Зачинає шукати і находити діру під тапчаном. Аж тепер стало ему ясно в голові; лізе за ними і видить, що они сьять в пивниці всі за поком. Они по танці полізли всі в пивницю і так попили ся, що там таки позаспляли. Війт вернувши з Будапешту, застав дома немилу несподіванку, бо громада зачала домагати ся від него відшкодованя за вино, яке випили шупасники.

— **Переписка Редакції.** ВП. Вас. С. в Кам. н. Господиня вже найшла місце.

Був осінний, приморозковатий ранок. На полю по густій озимині срів перший приморозок. Ліс був голий, листє вже давно обспаало ся, лише старезні сосни та смереки стояли гордо і зеленіли темно-зеленим кольором. Було тихо, бо все у лісі наче дрімало, стояло нерухомо, немов чекало великого сьвята.

Попід самим лісом, поміж невеличкими, терновими кущами пропихав ся осторожно чоловік з великим міхом на спині.

Міх, очевидно, тяжкий, бо зігнув його у двоє. Лице було червоне аж сине, очи аж горіли, з чола лив ся цюрком горячий піт і падав наче сльози на холодну землю. Той чоловік лише у одній полотняній блюзі, та в старих мальованих нагавицях, босий, без чобіт. Зійшов вже на край ліса, приклякнув і обережно поставив міха на землю під кущ, а сам сів на вогкій землі і рукавом обтирав горячий піт з лица і чола.

— Ну, як зіпрів! нех ті лихо возьме! ото тягар! а з разу видавало ся так легко... А то допіро половина дороги... Ох, як змучив ся!

— Цілу божу ніч гнав, аж параліла з мене. Ну, та Богу дякувати, що я вже тут! Ще десять кроків, тай границя і аби через границю, то тоді я вже пан!... А диви, як ру-

ка зболіла, навіть не чую її; такий сьвіт ідною рукою тримати на плечех такого міха.

Підвів ся і ледво встав, тай вхопив ся рукою за спину і знов сів.

— У...у! як закололо в плечах!... а!... то міх так коле, але нех коле, щоб но мені до дому щасливо, а там вже й колоти не буде... але німце доволочу ся, то ще нераз заколе і заболить, ще не ідна крапля поту упаде на ту земляньку.

Підібрав ноги босі і став їм приглядати ся та руками гладити.

— Ох, ноженьки мої!... дорогі! то-то ви вже в своїм житю дороги зробили!... а як змерзли! як іду тай не чую зимна, а як сяду, то так і печуть, як жаром.

Схилив голову і задумав ся. Думав довго, сидючи мовчки, опершись об міха, аж вкінци прокинув ся раптом з задуми, наче з солодкого сну.

— Гов! а тож чого я так задумав ся, що забув навіть, де я є? пора вже давно йти, а то, щоб москаля де не надвєсло. Ну, але я таки хутше верну ся до дому, як завше; нераз і кілька днів не було можна вертати, а тепер мені ліпше пощастило. Парашка аж здивує ся, як зобачить мене нинька в четвер дома?! Та щоб як вже хутше, бо

дітиска погинуть з голоду. Два дні і дві ночі мене дома нема, а як відходив, то й кавальчика хліба вже не було в хаті... Ох! Боже, Боже, доки то чоловік так крипірувати буде!

Встав із землі, вихилив голову зза грубої сосни і став пильно дивити ся вперед себе.

Перед ним простягалось широке поле, а недалеко дорога, котра тут ішла під гору і геть далі скручувала у ліс. Понад дорогою стояли не далеко від себе чорно-білі високі стовпи, а по той бік тонкі желізні чорно-жовті. То була границя, котра ділить Галичину від Росії.

Ніде не було видко нічого, опріч приграничних стовпів.

— Ну, змать, ще нема нікого, треба хутко забирати ся.

Присів на землю, задав одною рукою тяжкого міха, підвів ся, стогнучи і зігнений у двоє ступив на поле і полем став скорше йти до границі. Глянув у ліво і струхлів: гень з гори з ліса виходив москаль у білім кашкеті і з довгим карабіном на плечі, котрого багнет блищав від сонця як золото.

Грицько впав колінами на землю і тяжко стогнучи рачкував, щоб москаль його в долині не побачив.

Ноги під ним диготіли, цілий тряс ся наче в лихорадці, дух в горлі запирало, див ся з чола піт не горячий а холодний. Вже перерачкував границю.

— Ох! щоб... ще... трохи... до того корча вільхового.

Був за вільховим корчем і нерачкував, а згинцем силувавсь бігти.

— Сто...о...о...й!... Спішив скорше.

— Стой!... раз!... два!... три!... стре...ляю!...

Раптом розліг ся проразливий та острый відгук московського карабіна. Кулька в повітрі засвістала і прошибла чоловікови голову.

Впав на землю, бризнула горяча кров.

П...а...р...а...шко, ді...ти! — тай замовк на віки.

Смеркало ся. Парашка з голоними дітьми в холодній, нетопленій хаті сиділа біля віконечка і виглядала з нетерплячкою свого Гриця — коли верне з бакуном з заграниці.

Наука, штука, література.

— **Літературно-Науковий Вістник**, книжка III за марець 1902. року. Зміст: Одержима, драма Лесі Українки. — Земля, оповідань Ольги Кобилянської. — Як я вмер, оповідань Бориса Грінченка. — Мініюри: IV. Сільські політики, Климентій П. Б.—IV. За хвилину до смерті, Я. Жарка.—VI. Сповідь, Юрія Кміта. — Загублений батько, опов. Арне Гарборга (конець). — Зачарований край (за Надсоном), Івана Плешкана. — Ultra montes, Івана Франка. — Поезія в освітленю наук природничих, Івана Раковського. — Із чужих літератур: Дещо про румунську літературу, Герга Адама. — Уваги на сучасні теми: V. Славянський клуб у Кракові, Б. Л. — VI. «Москалі» про «москалефила», Вільхелмівого. — Хроніка і бібліографія.

— **Дзвінок ч. 5** з дня 5. марця 1902. Зміст: Дві могили (дальше). — Слово острійше ніж сокира (народна казка). — *М. Школицько*: Хлопець-сирота. Григорій Сковорода (з портретом). — Маленький граф (Англійська повістка Уйди). — Переписка Редакції.

— **Гарні переписні листки** з ілюстрацією вий-

шли в Кракові заходом української молодіжи в пам'ять Тарасового свята. Ілюстрація, кисти п. Жука, студента краківської академії красних шук, представляє дві гарні Українки при піаніфорті. Перед ними в глибині по одній стороні вносять ся символи української музики і пісні, а по другій стороні палає в світлі концертна зала — Картки літографувала фірма М. Сальба в Кракові.

Телеграми.

Рим, 7. марця. Австро-угорський амбасадор при Ватикані, Сещен, буде нині на авдієнції і вручить Св. Отцю власноручне письмо цесаря Франц Йосифа.

Будапешт, 7. марця. Цесар прийняв вчора на окремій авдієнції президента міністрів Селля і надав йому велику ленту ордеру св. Стефана.

Париж, 7. марця. Російський амбасадор, кн. Урусов, одержав від царя Миколи власноручне

письмо до президента Любета, в яким цар просить президента до відвідин Росії.

Вчора преа. Любє прийняв російського амбасадора Урусова, котрий вручив йому царські записки до Росії. Опіся Любє відбув конференцію з міністром Делькасе.

Вешингтон, 7. марця. Сенат прийняв закон, який назначає кару 25 літ (доси було 10 літ) за атентати.

Рим, 7. марця. З Люкки, Ферари і Фльоренції доносять про легкі землетрясеня.

Сідней (в Австралії), 7. марця. Доси було ту 46 випадів чуми, з тих 14 смертельних.

Пекін, 7. марця. Французьке посольство одержало вість, що ворохобники замордовали на границі Тонкіну французького офіцера.

Лондон, 7. марця. Standard доносить, що президент Штайн і ген. Девет перейшли зеліничний шлях в Наталі і стрілилися з Людвиком Ботою в окрузі Утрешт, де мають відбутися наради над пляном дальшої війни.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892 —

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна.
Нова величава і сенсаційна програма!
від 1. до 15. марця 1902.

При співучасті військової музики 24. н. п.

1) **5 The five Juggling Johnsons**, найбільша сенсаційна новість американська, переходить границі можливости. 2) Загадка XX століття **Everhart**, король оброчів. 3) **Miss Katharina Bartho**, prima balerina театру „Metropolitan Opera House“ в Новім Йорку. 4) **Las Estrelas**, іспанські тансерки. 5) **Miss Saïda**, воздушна артистка. 6) **Petra Pultera**, ексцентрична субретка. 7) **The Zolar's**, ексцентричні акробати в продукціях ніколи не виджених. 8) **Les Mistrel Parisien**, парискі співачки уличні. 9) **La Belle Haller**, найзнаменитша данська субретка. 10) **Синобороди**, найбільший та найгарніший образ американського біоскопу!

Що дня о 8. год. вечером велике представле. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці **High Life** представле. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

Дністер

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

є одним руским Товариством асекураційним.

Фонди „Дністра“ з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386 402 кор. 83 сот.	} разом 643 383 кор. 59 сот.
Резерва премій	205 227 „ — „	
Резерва спеціальна	6 000 „ — „	
Фонд емеритальний	47 753 „ 76 „	

„Дністер“ обезпечує будинки як також збіже і нашу против шкід огневих. Веїтри ВІ. Ординарияти припоручили „Дністер“ Вєч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премій в „Дністрі“ в уміренована, а чистий зиск надвижку з оплат — розділяє

„Дністер“ межі своїх членів яко звороти. В р. 1900 і 1901. вносить зворот 8%. Шкоди виплачує „Дністер“ дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив „Дністер“ 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени „Дністра“ можуть без перешкоди зятягати позички в Банку кравім і касах ошадности, бо каси ті приймають поліси „Дністра“ при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати через „Дністер“ — капітали на дожите, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізії від тих обезпечень відступає „Дністер“ часть на рускі добродійні цілі.

Агенції передає „Дністер“ радо селянам, господарям, особливо де нема „Дністра“. Агенти заробили 349 486 кор. провізії.

Селяне! убагайте ся тільки о агенції „Дністра“.

На жите обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

Складайте свої ошадности в Дністрі!

Дністер

Товариство взаїмного кредиту, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10. дім „Просьвіти“

Дністер

приймає вкладки щадничі і опроцентує їх по 4% від ста. Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Дністер

уділяє своїм членам позичок на векелі і скрипти за інтабуляцією або при відповідній поруці на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації. Силату позичок розкладає „Дністер“ догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член обезпечений в „Дністрі“, від огню. Уділ членський вносить 50 К, вписове 2 К. Уділи вплачені по девь 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869 245 К 4 с.

Дністер

уділяє рікрічно з чистого зиску датки на публичні добродійні рускі цілі — на церкви, бурси, школи і т. д. — До кінця року 1901 уділено 8.840 К.

Інформацій в справах позичок уділяють агенти і Дирекція.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 85 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключчого ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдоділийши зарядженя. Прависи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Галицка Каса

Щаднича у Львові

опроцентує почавши від дня 1. марця 1902. р. нові вкладки по 3-6% і видає на них нові вкладкові книжочки.

Опроцентованє давних вкладок по 4% остає без зміни.

Докладки на давні книжочки не буде приймати ся.

Львів, дня 27. лютого 1902.

Галицка Каса Щаднича у Львові.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лєв Лопатинський.

СВЕРУХА

комедія з сільского жита в 3 актах
ціна 60 сот.

Житя схоплєні типи, погідна веселість і остота сцінічної обстановки чинять сю комедію дуже пригідною до вистави навіть для менших аматорських кругів.

Набути можна в Ставропигійській книгарні у Львові.